

MESTSKÝ ÚRAD V ŽILINE

Materiál na rokovanie pre
Mestské zastupiteľstvo v Žiline

Číslo materiálu: ____/2016

K bodu programu

Návrh na vypracovanie strategického dokumentu: Koncepcia rozvoja športu mesta Žilina na roky 2016 - 2020

Materiál obsahuje:

1. Návrh na uznesenie
2. Dôvodová správa
3. Materiál

Materiál prerokovaný:

Mestská rada
Komisia KKŠCRaMR
Komisia finančná
Komisia školstva a mládeže

Predkladá:

Ing. Igor Choma
primátor mesta Žilina

Zodpovedná za vypracovanie:

Mgr. Ingrid Dolníková
vedúca odboru kultúry, športu, cestovného ruchu a miestneho rozvoja

Žilina, 27.06.2016

NÁVRH NA UZNESENIE

Uznesenie č. __/2016

Mestské zastupiteľstvo v Žiline

I. berie na vedomie

1. návrh na vypracovanie strategického dokumentu, ako podklad pre spracovanie Koncepcie rozvoja športu mesta Žilina na roky 2016 - 2020

II. schvaľuje

1. prípravu materiálu príslušným odborom Mestského úradu v Žiline a s komisiou MZ v Žiline do 31.12.2016

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Mesto Žilina bolo historicky regionálnym centrom športu. Malo svoju športovú, ale aj divácku základňu a hrávalo či organizovalo sa tu niekoľko prvoligových súťaží. V dôsledku mnohých nekonceptných krokov niektoré športové kluby zanikli úplne, iné organizujú svoje športové aktivity v nedôstojných podmienkach, čo sa samozrejme odráža aj na výkonnosti a členskej základni. Vedenie mesta v posledných rokoch spravilo niekoľko systémových krokov na zlepšenie podmienok pre rozvoj športu (športové dotácie, budovanie športových a relaxačných zón, vybudovanie haly pri ZŠ V. Javorku, dokončenie školskej telocvične na ZŠ Námestí mladosti a pod.), napriek tomu je zo strany obyvateľov a aktívnych športovcov požiadavka aktívnejšieho prístupu k riešeniu problémových tém v oblasti športu v meste Žilina. Vedenie mesta si uvedomuje, že jedine komplexné a systémové kroky môžu priniesť pozitívne riešenia pre rozvoj športu v meste Žilina. Identifikovať a pomenovať by ich mal dokument – Koncepcia rozvoja športu mesta Žilina na roky 2016 – 2020.

V predkladanom materiáli navrhujeme oblasti a témy, ktorými by sa mala koncepcia zaoberať. Dokument je otvorený a je podkladom k verejnej diskusii, prípadne zberu údajov potrebných pre definovanie cieľov. Jeho závery by sa mali preniesť aj do PHRS mesta Žilina na dané obdobie.

Návrh na vypracovanie strategického dokumentu: Koncepcia rozvoja športu mesta Žilina na roky 2016 - 2020

Všeobecná stratégia

Pri tvorbe koncepcie je potrebné vychádzať zo všeobecnej stratégie, ktorá je definovaná v základných dokumentoch Európskej únie a Slovenskej republiky a aplikovaná smerom k samospráve. To znamená :

- ❖ Chápať šport ako integrálnu súčasť života mesta a jeho občanov so zreteľom aj na jeho výchovnú, spoločenskú a kultúrnu funkciu.
- ❖ Vytvárať podmienky pre rozvoj športu v rámci daných kompetencií a možností mesta, vytvárať priestor pre spoluprácu všetkých subjektov pôsobiacich v oblasti športu.
- ❖ Podporovať šport predovšetkým v tých oblastiach a formách, ktoré umožnia účasť (aktívnu či pasívnu) čo najširšej verejnosti.
- ❖ Pri rozvoji a podpore športu nadväzovať najmä na športové tradície mesta, rešpektovať súčasný vývoj športov a ich členskú základňu, ako aj špecifické podmienky mesta, prípadne regiónu pre rozvoj jednotlivých odvetví športu.
- ❖ Smerovať postavenie mesta Žilina ako regionálneho centra športu a športových podujatí, aj nadnárodného charakteru.
- ❖ Chápať podporu športu aj z hľadiska ekonomického potenciálu pre mesto Žilina, prípadne región.

Legislatívne východiská

Tvorba koncepčného materiálu by sa mala opierať predovšetkým o legislatívu Európskej únie a Slovenskej republiky v oblasti športu.

Medzi základné dokumenty EÚ v oblasti športu patria :

- ❖ Európska charta o športe (2001)
- ❖ Biela kniha o športe prijatá (2007)

Základné dokumenty a právne normy Slovenskej republiky v oblasti športu patria :

- ❖ Úlohy štátu v oblasti športu na obdobie 2012 – 2020 stanovuje dokument „Koncepcia štátnej politiky v oblasti športu - Slovenský šport 2020“ (2012).
- ❖ Právnu úpravu v oblasti športu riešia tieto všeobecne záväzné právne predpisy:
 - zákon č. 83/1990 Z. z. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov,

- zákon č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne, prospešné služby,
- zákon č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky,
- zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, ktorý v § 4 stanovuje obci pri výkone samosprávy zabezpečovať výstavbu, údržbu a výkon správy športových obecných zariadení, utvárať a chrániť zdravé podmienky a zdravý spôsob života a utvárať podmienky na telesnú kultúru a šport,
- zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a zmene a doplnení niektorých predpisov,
- zákon č. 300/2008 Z. z. o organizácii a podpore športu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý v § 10 určuje ako jeden zdroj financovania športu “c) prostriedky z rozpočtov obcí“,
- nový zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov schválený NR SR 26.11.2015, účinný od 1.1.2016.

Hlavné oblasti koncepcie

- ❖ Šport a telesná výchova na školách
- ❖ Záujmová športová činnosť a činnosť detí a mládeže vo voľnom čase
- ❖ Šport pre všetkých
- ❖ Výkonnostný šport – športovo talentovaná mládež
- ❖ Materiálno-technické zabezpečenie športu

Šport a telesná výchova na školách

Koncepcia by v tejto oblasti mala analyzovať súčasný stav a zdefinovať hlavné ciele a úlohy pre skvalitnenie výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Žilina a to v oblastiach :

- ❖ Skvalitnenie vyučovania telesnej výchovy v súlade so Štátnym vzdelávacím programom ISCED 0, ISCED 1 a ISCED 2;
- ❖ Skvalitnenia materiálového vybavenia škôl pre športové činnosti;
- ❖ Definovať hlavné úlohy pri údržbe a oprave objektov telocviční, vonkajších športových areálov či ostatných školských športovísk v majetku mesta;
- ❖ Podpory výchovy v oblasti zdravého životného štýlu;
- ❖ Podpory športovej činnosti najmä pre nešportujúce deti a deti so zdravotným znevýhodnením a to formou zapojenia sa do Školskej športovej ligy a účasťou na

športových podujatiach organizovaných mestom, Slovenskou asociáciou športu na školách, prípadne inými inštitúciami.

Záujmová športová činnosť a činnosť detí a mládeže vo voľnom čase

Mesto Žilina má vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti centrum voľného času. V školskom roku 2016/2017 plánuje otvoriť 23 športových krúžkov pre deti a mládež. V tejto oblasti by bolo vhodné zistiť možnosti a definovať úlohy pre :

- ❖ Rozšírenie ponuky športovej činnosti ako voľnočasovej aktivity a k tomu potrebné materiálne a priestorové zázemie;
- ❖ Vznik spolupráce v oblasti športových aktivít, prípadne súťaží s referátom športu MsÚ, športovými klubmi a prípadne inými centrami voľného času, ktoré pôsobia na území mesta.

Šport pre všetkých

Mesto Žilina je organizátorom niekoľkých významných verejných športových podujatí. Patria sem najmä Žilinčania sa bavia futbalom, Beh na Straník, Sever proti Juhu alebo Žilinčania sa bavia futbalom, Žilinská 1000ka, Plavecká štafeta, Beh pre najmenších, Vianočný beh. V spolupráci s partnermi participuje na ďalších športových podujatiach verejného charakteru ako sú napríklad Streetbal proti rakovine, Žilinská 50ka, Prechod Jánošíkovým krajom, Tesco Beh pre život, Žilinský polmaratón a pod. Relaxačné a športové aktivity občanov Žiliny za posledné roky vzrástli a to vďaka prostrediu Vodného diela Žilina, kde sú možnosti outdoorových aktivít, vrátane využitia skateparku. Žilina ponúka aj značené cyklotrasy, ktoré spravuje OOCR Malá Fatra, ktorej je mesto členom. Za posledné dva roky vznikli na verejných priestranstvách workoutové parky. Prirodzeným priestorom pre športovanie sú aj Park Ludovíta Štúra a Lesopark Chrasť. Veľký potenciál majú najmä verejné priestranstvá na sídliskách, ako aj voľne prístupné vonkajšie športoviská škôl. Okolie samotného mesta je vhodné aj na rekreačnú turistiku. V tejto časti koncepcie navrhujeme sa zamerať na :

- ❖ Vytváranie, budovanie a prevádzkovanie športových objektov a zariadení, nenáročných ihrísk, bežeckých, cyklistických, korčuliarskych, turistických a vodáckych trás v meste a mestských častiach (aj zimné obdobie – bežecké lyžovanie) – s ohľadom na reálne potreby obyvateľov a tradíciu športu v meste.
- ❖ Posúdenie stavu a funkčnosti jestvujúcich sídliskových ihrísk, ktoré boli navrhnuté pasportizáciou plôch a pripraviť harmonogram ich rekonštrukcie.

- ❖ Posúdenie stavu a funkčnosti jestvujúcich športových areálov jednotlivých mestských častí a pripraviť harmonogram ich rekonštrukcie.
- ❖ Definovanie možností a rozsahu pravidelnej údržby bežeckých, korčuliarskych dráh (Vodné dielo Žilina, Lesopark Chrašť), ako aj skateparku.
- ❖ Navrhnutie kalendára tradičných športových podujatí organizovaných mestom a partnermi, ich propagáciu.

Výkonnostný šport – športovo talentovaná mládež

V roku 2015 vypracoval odbor kultúry, športu, cestovného ruchu a miestneho rozvoja dotazník pre športové kluby, ktorého cieľom bolo zistiť základné údaje o činnosti, členstve a materiálne – technickom zázemí športových klubov v meste Žilina. Z odpovedí dotazníka jednoznačne vyplynulo, že športové kluby pôsobiace v súčasnosti na území mesta, by privítali podporu zo strany samosprávy.

Dotazník vyplnilo 57 žilinských športových klubov, čo predstavuje väčšinové zastúpenie športových klubov v našom meste. Až 80% všetkých členov v kluboch sú aktívni členovia, čo znamená aktívnu a systematickú činnosť klubov vo svojom pôsobení. Najväčšou skupinou podľa veku sú športovci do 15 rokov, čo je pozitívnym zistením, najmenej zastúpení sú športovci vo veku 15 až 18 rokov, teda stredoškolská mládež.

Športové kluby sú registrované v príslušných federáciách, asociáciách a majú svoju právnu subjektivitu. Najväčšie zastúpenie v Slovenskom futbalovom zväze, Slovenskej basketbalovej asociácii a Slovenskej volejbalovej federácii, čo je spôsobené počtom športových klubov v príslušných športoch. Najviac klubov evidujeme v tradičných športoch ako basketbal (7), futbal (5), volejbal, plávanie, lyžovanie (všetky po 4). Futbal má v našom meste najväčšiu členskú základňu s celkovým počtom členov (až 922 športovcov), cez hranicu 500 športovcov dosiahli aj športy ako basketbal, florbal, turistika.

Z dotazníkov jasne vyplynulo, že v meste Žilina sa klubom darí pracovať s mládežou do 15 rokov. Na druhej strane je však alarmujúce zistenie, že najmenej zastúpenou skupinou aktívnych športovcov je mládež od 15 do 18 rokov. To sa v niektorých športoch prejavuje aj absenciou v ligových súťažiach, kde mesto Žilina nemá zastúpenie v kategóriách muži a ženy. Niektoré kluby tradičných športov, ako napríklad hádzaná, zanikli. Športovci, ktorí chcú pokračovať v aktívnej činnosti, odchádzajú do klubov iných miest, teda tam, kde sa ligové súťaže hrajú. Ostatní s aktívnou športovou činnosťou končia. Dôvodom tohto stavu je nielen nedostatok trénerov, ale aj priestorové či finančné problémy. V roku 2012 bol vedením mesta prijatý systémový krok pre pravidlá financovania klubov na území mesta, ktorý okrem grantových dotácií, umožňuje získať finančné prostriedky na činnosť športových klubov. Pri tvorbe koncepcie na viacročné obdobie navrhujeme sa zamerať na :

- ❖ Vytváranie podmienok pre športovo talentovanú mládež v športových objektoch patriacich mestu Žilina.
- ❖ Podporu športovcov so zdravotným znevýhodnením – Žilinský športový klub.
- ❖ Podporu talentovaných športovcov zo sociálne znevýhodneného prostredia – hľadať možnosti v spolupráci so športovými klubmi.
- ❖ V rámci finančnej podpory mesta - Športové dotácie - zohľadniť prácu s mládežou.
- ❖ V grantovom systéme pre oblasť športu nastaviť priority tak, aby podporovali ciele koncepcie.
- ❖ Propagácia a oceňovanie úspešných športovcov zo strany mesta – Športovec roka, prijatie a ocenenie vedením mesta, pravidelné informácie smerom k verejnosti.
- ❖ Metodická podpora pre trénerov a funkcionárov klubov zo strany mesta – referát športu.
- ❖ Podpora a propagácia športových súťaží a podujatí, konajúcich sa na území mesta a systémové využívanie informačného portálu www.sport.zilina.sk.

Materiálno-technické zabezpečenie - športové objekty

Dotazníky, ktoré vyplnili športové kluby, poukazujú aj na absenciu športovísk, ktoré by spĺňali podmienky pre organizáciu medzinárodných súťaží či pôsobenie národných súťaží na území mesta Žilina. Taktiež sa objavujú požiadavky na športoviská pre doplnkové športy a problémom sa javí aj výška prenájmu športových objektov.

Najviac využívanými priestormi pre športovú činnosť sú telocvične (až 38%) a taktiež futbalové ihriská (11%). Ako doplnkový šport využívajú športové kluby najviac atletickú dráhu (až 21%), posilňovňu a plaváreň. Samotná plaváreň (30%) sa teší najväčšiemu dopytu a záujmu, nasleduje atletická dráha (20%) a gymnastická hala, zimný štadión a posilňovňa (po 10%), čo je spôsobené tým, že práve spomínané aktivity sú častými kompenzačnými aktivitami.

Necelá polovica (43%) športovísk sú mestské objekty. Z toho prevládajú telocvične na základných školách (46%). Medzinárodné súťaže, či iné významné športové podujatie má záujem v budúcnosti usporiadať až 81% žilinských športových klubov. V súčasnosti však len 51% športových klubov uvádza, že sa v Žiline nachádza vyhovujúca športová plocha či objekt. Ani štatistika momentálnych športovísk na samotnú činnosť klubov nie je priaznivá a len 46% klubov má vyhovujúce športovisko pre svoju športovú činnosť.

Veľké rozdiely evidujeme pri financovaní prenájmu športových plôch, čo je samozrejme spôsobené počtom členov v kluboch, vlastníckymi právami a typu využívanej športovej plochy. Približne 60% z rozpočtu klubu tvoria náklady na prenájom športovísk, čo je pomerne

vysoké číslo. Náklady na prenájom predstavujú u väčšiny klubov sumu v rozpätí 1000 až 3000 € za rok

Športové kluby aj v budúcnosti predpokladajú nárast svojej činnosti a aktivít, čo uvádza až 82% všetkých opýtaných klubov.

Mesto Žilina v súčasnej dobe nemá vhodné podmienky pre riešenie vyššie uvedených priestorových problémov. Z uvedeného dôvodu začalo naplňať myšlienku športového komplexu, ktorý by mal nadregionálny charakter a umožňoval by nielen tréningové zázemie, ale aj organizáciu športových podujatí medzinárodného charakteru či priestor pre kultúrne a spoločenské podujatia mesta. Vedenie mesta naplnilo prvé úlohy a v súčasnosti je k dispozícii Technická štúdia uskutočniteľnosti Areálu Žilinského športu a Finančná štúdia uskutočniteľnosti Areálu Žilinského športu. Súčasťou je aj už skôr vypracovaná Marketingová štúdia na podporu ideového zámeru Areálu Žilinského športu.

Koncepcia by sa v oblasti materiálno-technického zabezpečenia - športové objekty mala zaoberať najmä úlohami :

- ❖ Spracovať komplexný pasport športovísk na území mesta a ich športového vybavenia.
- ❖ Zistiť technický stav športových objektov v majetku mesta, určiť priority na jednotlivé roky na ich údržbu a prípadnú rekonštrukciu.
- ❖ V rámci mestských športových objektov nastaviť systém výšky nájmu na športovú činnosť pre talentovanú mládež v spolupráci so štatutármi objektov a športových klubov.
- ❖ Jasne definovať investičných akcie na riešenie otázky športového komplexu v súlade s programovým rozpočtom mesta na nasledujúce roky.
- ❖ Definovať partnerov pri príprave projektov, ktorí by sa mohli podieľať sa na využívaní rozvojových fondov (PHARE, SAPARD, ISPA, štrukturálne projekty EU a iné) a zistiť možnosti zapojenie sa významných ekonomických partnerov na území mesta či regiónu do systémového procesu vybavenia športu.

Záver

Situácia v oblasti športu si vyžaduje v súčasnej dobe systémové kroky, ktoré v meste Žilina dlhé roky absentovali. Koncepcia by mala byť otvoreným dokumentom a mala by jasne definovať úlohy v uvedenej oblasti na dosiahnutie zlepšenia podmienok pre rozvoj športu v meste Žilina. V neposlednej rade by mala byť aj konštruktívnym konsenzom medzi všetkými aktérmi, ktorí majú záujem na rozvoji športu.